

Malta, Il-Familja Rjali Ingliża u I-Inkronazzjoni ta' Elizabetta II

Ta' A. CREMONA

NAHSEB li l-ebda wiehed u l-ebda waħda mir-Renjanti ta' l-Ingilterra ma hu jew hija hekk marbuta ma' qalbna l-Maltein daqs ir-Regina Elizabetta li qabel ma messha li taret il-Kuruna tar-Renju Ingliż kienet hekk midhla taghna minn mindu żżewġet u kellha l-okkażjoni li tghammar fostna għal ġimgħat sħab kemm-il darba u dđur, tista' tghid, l-irkejjen kollha tal-Gżejjer ta' Malta u Ghawdex, fosthom sptarijiet, knejjes, skejjel u postijiet ta' tratteniment, kif ukoll postijiet storiċi, u tara wiċċna li kienet tant dratu bħal wiċċ ta' l-akbar ħbieb taghha.

Għalhekk ma setgħetx ma tghaxxqetx bil-gżira taghna meta saret taf kemm il-popolazzjoni ta' Malta laqgħet bil-ferħa l-aħbar li Hija, wara l-ewwt tal-ghażiż missierha Ġorġ VI laħqet floku fis-saltna tar-Renju Unit ta' l-Ingilterra. U wisq iktar meta saret taf kemm Malta fil-ġranet taċ-ċelebrazzjoni ta' l-Inkronazzjoni taghha, uriet minn qalbha l-ferħ taghha b'sinjali ta' l-isbah tiżjin xieraq u b'simboli ta' ġibda u qima l-aktar kbira b'xewqat ta' riżq għas-saltna taghha.

Ir-Regina Elizabetta mhux l-ewwel waħda mill-familja rjali Ingliża li ġiet iżżur il-gżira, lanqas taghha hija l-ewwel tifikira li għandna tal-ghożża li l-familja rjal Ingliża għandha lejn din id-daqsxejn ta' gżira, li, bħal ma kien stqarr darba Alfonsu Re ta' Spanja fl-1427, tista' titqies bħala waħda mill-gawhriet għeżież tal-Kuruna Imperjali. Wara ż-żjara tar-Regina Armla Adelaide, l-ewwel waħda mir-renjanti li kienet ġiet Malta mis-seklu ħmistax, u li damet fostna ma' l-erba' xhur (1838-1839) sħab, kienu ġew iżuruna hawn Malta, tista' tghid, il-membri kollha tal-familja rjali, sew bħala servizz navali kemm bħala kompliment diplomatiku, fosthom dawk kollha li telgħu sal-lum fuq it-tron tar-Renju ta' l-Ingilterra, barra mir-Regina Vittorja. Għad hawn min ijtakar sewwa lir-Re Dwardu VII, sew bħala Fizzjal tal-baħar kemm bħala Prinċep ereditarju u kemm bħala Re fiż-żjajjar tiegħu ta' l-1903, meta għoġbu jagħti t-titlu tal-"King's Own" lir-"Royal Malta Regiment" u qiegħed l-ewwel ġebbla tal-"Breakwater", meta fl-1909, kien ġie mar-Regina Alessandra, martu, ma' l-Imperatriċi Federovna tar-Russja, u mal-Prinċipessa Vittoria, u personalment żejjen bid-Dekorazzjoni tal-Kavaljerat ta'

l-Ordni Vittorjan (K.C.V.O.) lill-Arċisqof Pietru Pawlu Pace; u meta darb'ohra kixef il-bust ta' Sir Adrian Dingli, il-Mall; għad hawn min jiftakar lir-Re Ġorġ V meta kien għadu fizzjal fuq il-bastimenti tal-gwerra, diehel u ħiereġ fil-port ta' Malta (1885); fl-erba' snin li kien bahħar hu għadda l-aħjar ta' żgħożitu hawn Malta. Huwa kellu hawn miegħu, lil zijuh id-Duka ta' Edinburgu mad-Dukessa, martu, iż-żewġ prinċipessi, ulied zijuh, u r-Reġina tar-Rumanija magħhom, il-Prinċipessa Lwiża ta' l-Ingilterra u l-Prinċipessa Alessandra, li fil-bidu tas-sena 1887, thennew bil-festi li sarulhom hawnhekk, u bil-mogħdijiet taż-żmien li kellhom dawn il-membri ta' familji rjali: pranzijiet fil-Palazz tal-Gvernatur, mixegħla, daqq, tiġrijiet u loġhob il-Marsa. Dik il-ħabta d-Duka ta' Edinburgu kien Kap Kmandant tal-Flotta tal-Mediterran u għalhekk kien ġie joqgħod hawn Malta, fejn twilditlu tifla li kien semmieha Melita, b'tifkira tal-gżira ta' Malta. Tifkira ohra għażiża tar-Re Ġorġ V hija dik ta' meta kien għadu Duka ta' Cornwall u York. Kien għall-ħabta ta' din iż-żjara tiegħu meta x-Xirka ta' l-Arti, Xogħlijiet u Kummerċ kienet waqfiet Wirja ta' l-aħjar xogħlijiet ta' żmienna u ta' żmien il-qedem fil-Palazz Industrjali (Palazz Xara) ta' quddiem il-Knisja ta' San Ġwann fejn dari kien hemm il-Mużew u dan l-aħħar l-Uffiċċju ta' l-Ilma u Dawl Elettriku. Fil-Wirja li nfethet fis-26 ta' Marzu, 1901, id-Duka u martu staghgħbu kif fi gżira hekk ċkejna setgħu jingabru hwejjeġ hekk sbieħ. Din il-Wirja holgot wara l-Mużew ta' l-Antikitajiet ta' Malta li fiha ngabru dawk l-oġġetti kollha tal-ħajja u industrja ta' l-ewwel ġnus li għammru fil-Gżira u tal-ġnus l-oħra kollha sa żmien ir-Rumani. Dan sar bit-ħabrik tal-Gvernatur Grenfell li kellu wisq għal qalbu l-ġieħ u t-tifkirijiet storiċi ta' Malta.

Żjajjar ohra li kellna minn membri tal-Familja Rjali ta' l-Ingilterra huma, tista' tgħid tal-bierah, Fosthom infakkru dik tar-Re Dwardu VIII, li meta kien għadu Prinċep, ġie hawnhekk flok missieru Ġorġ V, u fetah il-Parlament Malti, kif ukoll iż-żjajjar li kien għamlilna hah Ġorġ VI, missier il-maħbuba Reġina tagħna tal-lum, fosthom l-aħħar waħda, li kienet fiż-żminijiet horox u perikulużi ta' l-aħħar gwerra, li ma nistgħux ma niftakrux fiha. bl-akbar għożża u qima lejn dak ir-Re li garrab mat-toqol tas-Saltina tiegħu mxerrda ma' l-artijiet kbar ta' l-erbat irjieħ it-twegħir aħrax ta' l-aħħar Gwerra li fiha Malta kellha l-akbar sehem fl-at-

takki ta' l-ajru mill-għadu u, għalhekk, bil-ħaqq kollu għoġbu jżejjinha bid-Dekorazzjoni tal-“George Cross”.

Aħna, madankollu, bħalma għożżejna ż-żjajjar tar-Renjanti ta' qabel li swew ta' bosia ġid biex żammew sħiħa r-rabta ta' fedeltà u ftehim bejn il-Kuruna Ingliża u l-Maltin, hekk ukoll nibqgħu ngħożżu wisq iżjed iż-żjajjar tar-Reġina Elizabetta f'dawn il-Gżejjer, issa iktar u iktar li fl-Inkoronazzjoni tagħha kellna l-pjaċir niehdu sehem hekk kbir u ta' ġieħ fost in--nazzjonijiet l-oħra tad-Dominji u Kolonji Ingliżi, u li nħossu kliemba jidwi fil-qalb tagħna, jistqarr quddiem Alla u l-Bnedmin li bil-għajmuna tas-Sema Hija bihsiebha ssaltan bil-ħaqq u bis-sinċerità għall-ġid tas-sudditi tagħha, jġifieri wkoll ta' Malta u l-Maltin—għax għalkemm Malta hija l-iktar ċkejna fost l-artijiet l-oħra li qegħdin taħt il-ħarsien tal-Bandiera Ingliża, hija waħda mill-egħżeż gawhriet fil-Kuruna fuq ras ir-Reġina tagħna Elizabetta, li Alla jibqa' jżomm idejh fuqha, u jseddaqha fir-rieda tajba tagħha għall-ġid ta' Pajjiżha u ta' l-Imperu.